

ENGLISH SEMANTIC LOANS,
LOAN TRANSLATIONS,
AND LOAN RENDITIONS
IN INFORMAL POLISH
OF COMPUTER USERS

Prace Naukowe



Uniwersytetu Śląskiego
w Katowicach
nr 3569

Marcin Zabawa

ENGLISH SEMANTIC LOANS,
LOAN TRANSLATIONS,
AND LOAN RENDITIONS
IN INFORMAL POLISH
OF COMPUTER USERS

Editor of the Series: Językoznawstwo Neofilologiczne
Maria Wysocka

Referee
Piotr Mamet

TABLE OF CONTENTS

INTRODUCTION	9
CHAPTER 1	
ELECTRONIC VARIETIES: INTERNET COMMUNICATION AND INTERNET FORUMS	13
1.1 Introduction	13
1.2 Language variation: Register, dialect, sociolect, genre, and style.	14
1.2.1 Definitions of the terms	14
1.2.2 Components of register description	16
1.3 The notion of Internet language and Internet communication	18
1.3.1 Types of Internet communication	18
1.3.2 General features of Internet language.	19
1.3.3 Linguistic features of Internet communication	22
1.4 Situational description of Internet forums	25
1.5 Concluding comments	28
CHAPTER 2	
SEMANTIC LOANS, LOAN TRANSLATIONS, AND LOAN RENDITIONS: THEORETICAL CONSIDERATIONS.	29
2.1 Introduction	29
2.2 Semantic loans: Theoretical aspects	30
2.2.1 Introductory comments	30
2.2.2 Semantic loans and semantic neologisms: Definitions and general characteristics	30
2.2.3 Semantic loans: Examples of terminological confusion	35
2.2.4 Semantic loans: Types of semantic change according to the direction of the semantic modification	37
2.2.5 Semantic loans: Types of semantic change according to the element affected	39

2.2.6	The influence of semantic loans on the existing system	40
2.3	Loan translations: Theoretical aspects	42
2.3.1	Introductory comments	42
2.3.2	Loan translations: Definitions	43
2.3.3	Loan translations: Classification	45
2.4	Problems connected with the identification of semantic loans and loan translations	50
2.4.1	Introductory comments	50
2.4.2	Distinguishing between semantic loans and native semantic innovations	51
2.4.3	Distinguishing between semantic loans and lexical re-borrowings	54
2.4.4	Distinguishing between loan translations and native phrasal innovations	56
2.4.5	Distinguishing between semantic loans and loan translations	59
2.4.6	Distinguishing between loan translations and loan renditions	63
2.4.7	The status of loan creations	66
2.4.8	Distinguishing between loanblends (semi-calques) and hybrids	67
2.4.9	Distinguishing between loan translations or loanblends and lexical borrowings	69
2.5	The emergence of semantic loans and loan translations	70
2.6	The reasons for introducing semantic loans and loan translations	73
2.7	Normative assessment of semantic loans and loan translations	77
2.8	English semantic loans and loan translations in Polish	80
2.8.1	General observations	80
2.8.2	English semantic loans and loan translations in Polish: Literature review	82
2.9	English semantic loans and loan translations in the Polish language of computer science	88
2.9.1	Introductory remarks	88
2.9.2	Metaphorical innovations in the English language of computer science	88
2.9.3	Brief discussion on English semantic loans and loan translations in the Polish language of computer science	91
2.10	Concluding remarks	95
CHAPTER 3		
THE CORPUS OF INFORMAL POLISH OF COMPUTER USERS: GENERAL DESCRIPTION		
3.1	Introduction	97
3.2	Priority of Internet texts	98
3.3	Definition and types of corpora	103
3.4	The description of the present corpus	107
3.4.1	General information	107
3.4.2	Corpus compilation	109
3.4.3	The size	110
3.4.4	The structure of the corpus	110
3.4.5	The respondents	111
3.4.6	The status of the language of the corpus	112
3.4.7	The level of formality of the texts	114

3.5 Research questions	116
3.6 Concluding comments	117
CHAPTER 4	
THE ANALYSIS OF SEMANTIC LOANS AND LOAN TRANSLATIONS FOUND IN THE CORPUS	119
4.1 Introduction	119
4.2 The methodology.	119
4.3 Problems connected with corpus analysis	121
4.4 The format of the description	124
4.5 The analysis of semantic loans and loan translations	128
4.5.1 Introductory remarks	128
4.5.2 Single-word loan translations and loan renditions	129
4.5.3 Loan translations and loan renditions not connected with a semantic loan	130
4.5.4 Semantic loans with or without simultaneous loan translations and renditions	136
4.6 Concluding comments	266
CHAPTER 5	
CONCLUSIONS	267
5.1 Introduction	267
5.2 Semantic loans found in the corpus: Statistical analysis.	267
5.3 Loan translations and renditions found in the corpus: Statistical analysis	281
5.4 Concluding comments	285
APPENDIX 1	
INTERNET FORUMS INCLUDED IN THE CORPUS	287
APPENDIX 2	
SEMANTIC LOANS, LOAN TRANSLATIONS, AND LOAN RENDITIONS IN CONTEXT	291
APPENDIX 3	
SEMANTIC BORROWINGS FOUND IN THE CORPUS.	321
BIBLIOGRAPHY	327
INDEX OF NAMES	357
SUBJECT INDEX	363
Streszczenie	367
Zusammenfassung	369

INTRODUCTION

It is common knowledge that Polish is under a strong influence of English nowadays. In the past, such influence was largely restricted to lexical borrowings, noticed and commented upon both by linguists, in the literature on the subject (see especially the monographs by Mańczak-Wohlfeld 1994, 1995, 2006), and by non-linguists, for instance in the popular press. Nowadays the picture is different: English continues to affect Polish at the level of lexis; however, other spheres are not free from the English influence, either. Thus, apart from lexical loans, which have already been relatively thoroughly researched, semantic borrowings, loan translations, loan renditions, and semi-calques (all of which attracted much less attention from linguists) appear with a high frequency as well. In addition, minor types of influence, manifested through the existence of syntactic and morphological loans, can also be detected; such spheres as spelling or punctuation are also under the influence of English, particularly in the more informal varieties of Polish texts.

It is only natural to expect that different varieties of Polish are affected by English to a different extent. It is often claimed that specialized semantic fields are particularly rich in English borrowings. Among the specialized varieties, the area of computers seems a particularly important sphere for research, as computers and related devices, such as smartphones, are used nowadays on a daily basis. Thus, computers, and the Internet in particular, have revolutionized our life and our way of thinking and finding information. This has important consequences for the sphere of language: the constructions once used solely in the specialized variety by the people working professionally with computers are now penetrating into a more general variety and are used by the people who use computers only occasionally. The knowledge of at least some basic terminology associated with computers and the Internet seems thus a sheer necessity nowadays. A great proportion of such terminology is based, to a greater or lesser extent, on English; as new constructions and new meanings appear in

the Polish language of computer users (under the influence of English) all the time, there is a need for a constant research in the field. Thus, the aim of the present study is to investigate semantic loans and loan translations in the sphere of computer science; in addition, the book aims at discussing certain theoretical principles connected with, among others, establishing the criteria for finding the aforementioned types of loans in texts as well as distinguishing semantic loans and loan translations from related phenomena, such as native innovations or lexical re-borrowings.

Naturally, this is not the first study on semantic borrowings and loan translations in Polish; on the contrary, their list is already quite rich. The publications that particularly need to be mentioned include the ones by, in alphabetical order, Otwinowska-Kasztelanic (2000), Wiśniewska-Białaś (2011), Witalisz (2007a, 2015), and the present author (Zabawa 2012a). However, not much has been written so far on semantic loans and loan translations in the language of computer science. The current study offers, to the present author's knowledge, the most extensive discussion of English semantic loans and loan translations used in the semantic field of computers in Polish. Naturally, some of the constructions described in the present book were discussed by other scholars as well; most of them, however, were not mentioned in the literature on the subject or included in the dictionaries of Polish.

The present study is based on the corpus, designed, collected and analyzed by the present author. The reasons for compiling a new corpus, instead of using ready-made corpora, such as *Narodowy Korpus Języka Polskiego*, were manifold. Most importantly, NKJP does not allow its users to read entire texts that compose the corpus; being able to read the texts in their entirety is an essential prerequisite for finding constructions modelled on English. In addition, NKJP is the corpus of general Polish and thus not very practical from the point of view of analyzing one single specific variety; more specifically, it does not contain enough new texts on computers and the Internet.

The corpus, upon which the study is based, is composed of short texts (posts) taken from Internet forums devoted to computers. It is believed that this is a far better choice than a corpus compiled on the basis of Polish computer magazines, as such a corpus would be much less diversified, with much fewer authors taken into consideration. Besides, the articles in such magazines are often adaptations of the texts written previously in another language, usually English. As a consequence, they may contain unusually high proportion of semantic loans and loan translations, which does not necessarily reflect their actual usage in the language of non-specialists. For those reasons, it was decided not to use computer press, but the Internet. The present corpus can thus be described as the corpus of informal language of non-specialist computer users.

The book consists of five chapters, three appendices and a bibliography section. The first chapter, of introductory character, focuses on the theoretical

description of Internet communication, Internet language, and one of the electronic varieties, namely Internet forums. Section 1.2 discusses the concepts of register, dialect, sociolect, genre, and style, followed by the section devoted to the discussion of the types of Internet communication; then, a general discussion of the features of Internet language is offered. The next part deals with the description of the linguistic features of Internet communication. The aim of the final section is to provide general characteristics of Internet forums: among others, their types, functions, and aims are discussed at some length.

The second chapter, also of theoretical character, deals with the notions of semantic loans, loan translations, and loan renditions; related concepts, such as loan creations, are also mentioned. The first part of the chapter is devoted to semantic borrowings (a few points about semantic neologisms in general are also made), followed by the section on loan translations. Next, the problems connected with the identification of semantic loans and loan translations are discussed in great detail: most importantly, the chapter focuses on distinguishing between semantic loans and native semantic innovations, between multi-word loan translations and native phrasal innovations, as well as between semantic loans and loan translations themselves. Other problematic cases, such as those connected with distinguishing between semantic loans and lexical re-borrowings or between loan translations and loan renditions are also discussed at some length. The subsequent sections are devoted to the process of emergence of semantic loans and loan translations as well as to the possible reasons for introducing them into Polish, followed by the discussion on normative assessment of semantic loans and loan translations. The final sections of the second chapter are devoted to the literature review; in addition, they also provide a general description of English semantic loans and loan translations used in the Polish language of computer users.

The third chapter discusses the corpus, upon which the study is based. The introductory part discusses the priority of Internet texts over the press articles and aims at explaining the reasons lying behind the decision to choose the Internet forums as the basis of the present research. The next section deals with the corpus studies: First, theoretical introduction is given, including definitions of the notion of a corpus and the discussion of the types of linguistic corpora. The final part of the section, the most important one, is devoted to the discussion of the present corpus; among others, the following spheres are discussed: the process of corpus compilation, its size, and structure. In addition, the list of the Internet forums that the corpus is comprised of as well as the information on the respondents and the language of the corpus, viz. the degree of its specialization and the level of formality, is also provided. The final part of the third chapter presents the research questions.

The fourth chapter is devoted to the discussion of the results of the study. The first part, of a more theoretical character, provides information on the

methodology used in the research, followed by a description of problems, connected with the corpus analysis, mostly, albeit not exclusively, related to the identification of semantic loans and loan translations in the corpus. The information on the format of the description of the aforementioned types of borrowings is also provided; in addition, the types of constructions excluded from the present analysis are enumerated in detail. The organization of the main part of the chapter is as follows: First, single-word loan translations are presented, followed by the multi-word calques that appear without a simultaneous semantic loan. Finally, the largest portion of the chapter is devoted to the discussion of semantic loans, with accompanying multi-word calques (if present).

The fifth chapter presents the conclusions of the study. The majority of the chapter is devoted to statistical analysis concerning the borrowings found in the corpus.

There are also three appendices; the first appendix contains detailed information on the structure of the present corpus, the second one contains examples of semantic loans, loan translations, and loan renditions found therein; finally, the third one presents semantic loans found in the corpus together with their possible English models and references to page numbers.

INDEX OF NAMES

- Adamczyk, M. 18
Aikhenvald, A. Y. 44, 72, 76
Aitchison, J. 90
Andrzejczuk, A. 101–102
Alexieva, N. 32, 65, 94
Algeo, J. 33–34, 37–38, 75, 99
Arabski, J. 71
Atkinson, D. 14, 17
Ayto, J. 33, 35, 74
- B**
Badora, B. 99
Baker, P. 20, 102–103, 105, 110
Basińska, A. 27
Bartłomiejczyk, M. 36, 43, 51, 78, 84, 89
Baym, N. K. 27
Beisswenger, M. 18, 20, 23, 101, 105–106, 108
Belmore, N. 20
Bergh, G. 102, 104, 108, 123
Berteloot, A. 70
Biber, D. 14–17, 23, 25–26, 28, 103, 106
Biesaga, M. 84
Bojałkowska, K. 53, 84
Bowker, L. 105, 113
Bralczyk, J. 69, 84
Brzozowska, M. 83
Burszta, W. J. 21, 23
Busse, U. 81, 94, 122
Buttler, D. 36–38, 60, 70, 80, 84
- Cabré, T. M. 74, 87
Carstensen, B. 35, 43, 78
Chalker, S. 33
Chłopicki, W. 60–61, 74–75, 78, 83–84, 90
Chodowiec, T. 90, 93
Chojnacka, M. 84
Chwesiuk, M. 20, 23
Chyrzyński, T. 18, 27
Clyne, M. G. 35, 42, 44
Collot, M. 20
Connor, U. 14–16, 106
Connor-Linton, J. 43
Conrad, S. 14–17, 23, 25–26, 28, 103, 106
Constantinescu, I. 65, 94
Corr, R. 19, 66
Crystal, D. 14–15, 18, 20–27, 43–44, 101, 103–104
Cudak, R. 83, 94, 112
Czupryniak, M. 101–102
- D**
Dasher, R. B. 37–38, 40, 73, 75–76
Data, K. 20, 23
Dąbrowska, A. 83
Dąbrowska, M. 20, 79, 84
December, J. 20, 25
Deignan, A. 99, 103, 105
Dobrzyńska, T. 89
Drążek, W. J. 75
Dubisz, S. 24, 36, 77, 80, 83–84, 92

- Dudley-Evans, T. 14, 114
 Dunaj, B. 21, 23, 81–84
 Dunn, J. 32
 Dura, E. 24
 Dzikiewicz, A. 83
- Farkas, J. 94
 Feliksiak, M. 100
 Ferguson, Ch. A. 14–17
 Filas, R. 100
 Filipović, R. 31, 43, 81, 94
 Finegan, E. 14–15
 Fischer A. 31–32, 40, 60, 73
 Fischer, R. 29, 33, 35, 37–38, 63, 68, 93,
 101
 Fisherman, H. 44
 Flowerdew, J. 105–106
 Forintos, E. 69
 Fowler, R. M. 20
 Fuller, J. M. 15–16
 Furiassi, C. 77
- Gajek, E. 21, 106–107, 110
 Geeraerts, D. 37, 74–75
 Gellerstam, M. 71–72, 75
 Gibbs, R. W. Jr. 75
 Giemza-Piórkowska, A. 84
 Gipper, H. 75
 Goatly, A. 90
 Goban-Klas, T. 90, 93
 Godzic, W. 21, 23, 25, 27
 Golus, B. 18–19, 23, 27, 102
 Gómez Capuz, J. 45–46, 60, 64, 66, 72
 Gotti, M. 114
 Gottlieb, H. 55, 59, 68, 72, 78
 Gozzi, R. Jr. 20, 89–90, 99
 Görlach, M. 31, 35, 45, 49, 51, 63–67, 71,
 77, 79, 81–82, 94, 122
 Górnicz, M. 34, 36, 46, 51, 60, 83
 Górska, E. 76
 Grabias, S. 15, 33, 89, 113
 Graedler A.-L. 31, 66, 81, 91, 94
 Gramley, S. 74
 Green, J. 114
 Greń, Z. 23–24
- Grosjean, F. 44, 60, 71
 Grybosiova, A. 44, 81, 84
 Grygiel, M. 37, 75
 Grzega, J. 31, 58, 60, 64–65, 67, 79
 Grzenia, J. 18–19, 21, 23, 26–27
 Guz, W. 111
- Handford, M. 105–108, 110
 Handke, K. 53, 113
 Hardie, A. 105
 Haspelmath, M. 30, 43, 51, 60, 77–78
 Haugen, E. 33–35, 59–60, 66, 68, 70–71
 Herman, W. 36, 61, 83
 Hock, H. H. 75
 Hockett, Ch. F. 60, 64
 Hoffmann, Z. 31, 43, 51, 60, 64, 66, 71
 Holmes, J. 15
 Humbley, J. 64–65, 81, 94
- Ilieva-Cygan, Y. 83
- Jabłoński, J. 92
 Jadacka, H. 33–34, 55–56, 106
 Jagodzińska, J. 18, 25
 Janus, J. 83
 Jaworska-Biskup, K. 83
 Jawór, A. 33
 Jezierska, B. 57, 83
 Johansson, S. 91
 Joseph, B. D. 75
 Józwikiewicz, P. 112, 114
- Kaplan, N. 21–22
 Kida, I. 103
 Kjellmer, G. 76
 Kleszczowa, K. 75–77, 124
 Kłos, P. 68, 83
 Kniezsa, V. 94
 Koester, A. 105–106, 108, 110
 Kołodziejek, E. 84, 88
 Korcz P. 83
 Kövecses, Z. 90
 Kowalski, G. 79
 Krężałek, A. 78
 Krok, I. 98

- Krzemień-Ojak, S. 113
 Kuratczyk, M. 103–104
 Kurkowska, H. 51, 60, 80, 84
 Kuruc, M. 20, 23
 Kvaran, G. 81, 95
- Labov, W. 75
 Latkowska, J. 48, 78
 Lee, J. 33, 110
 Lehnert, M. 35, 60, 67
 Libura, A. 23–24, 84, 90, 93–94, 102
 Likomanowa, I. 89–90, 93–94
 Lipka, L. 33
 Loewe, I. 20–21, 23
 López Rúa, P. 20, 23, 111, 113
 Lubaś, W. 20, 23
 Lychyk, V. 68
 Lyddy, F. 23
- Łuczak, M. J. 27
- Maćkiewicz, J. 65, 84
 Majkowska, G. 77, 84, 98
 Małyska, A. 37, 84
 Mamet, P. 88, 90
 Mańczak, W. 24
 Mańczak-Wohlfeld, E. 9, 32, 45, 81, 84, 98
 Markowski, A. 30–31, 33–34, 36, 39, 41, 45, 51, 53, 55, 72, 74–75, 77–78, 80–84, 102
 Matlock, T. 75
 Matulewski, M. 83
 Maximova, T. 65, 94
 McEnery, T. 105, 110
 McMahon, A. M. S. 37, 73, 75–76, 82
 Mieczkowska, H. 83
 Milewski, T. 34, 37, 76
 Mindak, J. 45
 Miodek, J. 24, 74, 83–84, 90
 Moch, W. 69, 83
 Mosiołek-Kłosińska, K. 84
 Munday, J. 91
 Myncawa, M. 21, 23, 72–73, 84
 Myrczek, E. 103, 105, 108
- Najdecka, A. 83
 Naruszewicz-Duchlińska, A. 20, 23, 25, 27–28
 Newmark, P. 72
 Niepytalska, A. 83
 Nosowicz, J. F. 23, 55
 Nowakowska, B. 83–84
 Nowowiejski, B. 36, 59, 62, 74, 83–84, 92
- Obara, J. 36, 42, 47–49, 51, 56–57, 63–69, 71, 78–79, 81–84
 Ochmann, D. 84
 Ociepa, R. 68, 83
 Ogorodnikowa, N. 83, 89, 90, 93–94, 113, 268
 Okulska, U. 32, 36, 62
 Örsi, T. 45, 78
 Oryńska, A. 84
 Otwinowska-Kasztelanica, A. 10, 32, 37, 49, 54–55, 63, 75, 84–85, 87, 138, 182, 201, 227, 246
 Ozóg, K. 22–23, 77, 84
- Pachowicz, M. 20, 23
 Pacuła, J. 59, 84
 Pajdzińska, A. 90
 Park, S.-Y. 25
 Paszko, M. 83
 Pätzold, K.-M. 74
 Pawelec, R. 83
 Pearson, J. 105, 113
 Perrett, G. 14
 Pędzich, B. 41, 83, 112
 Pęzik, P. 110
 Picone, M. D. 31–33, 81, 94
 Piotrowicz, A. 35–38, 53, 56, 82
 Piotrowski, T. 54
 Pisarek, W. 44
 Podhajecka, M. 84, 101
 Polański, K. 45
 Popovici, V. 65, 94
 Przybylska, R. 84
 Pulcini, V. 46, 65, 70, 81, 94
 Putnam, H. 75
 Pyles, T. 34, 37–38, 75

- Quine W. V. 75
 Rak, M. 20, 23
 Ratajczak, P. 33
 Reppen, R. 14–16, 103, 106
 Rodríguez González, F. 81, 94
 Romaine, S. 15–16
 Rosenhouse, J. 44
 Rostowska, M. 69
 Rudnicka, E. 33, 46, 55, 59, 72, 79, 84
 Rudolf, M. 103
 Russell, B. 75
 Rybicka, H. 80
 Satkiewicz, H. 60, 77, 80, 84, 98, 113
 Sawaniewska-Moch, Z. 69, 83
 Sawicka, G. 25, 36, 41
 Schmid, H.-J. 33
 Schultz, J. 31, 43
 Senderska, J. 84
 Sękowska, E. 38, 46, 73, 81, 84
 Shukla, S. 43
 Sihler, A. L. 37–38, 40, 45, 60, 64, 73, 78
 Sikora, K. 20, 23, 84
 Silva-Corvalán, C. 48
 Sinclair, J. 108
 Skudrzyk, A. 21–23, 100–101
 Smólkowa, T. 33, 74, 98–99, 113
 Sobina, M. 81
 Sokół, M. 28
 Sosnowski, R. 23, 36, 54, 93–94
 Stålhammar, M. 23, 88–90, 113
 Stathi, E. 64, 94
 Ștefănescu, A. 65, 94
 Storrer, A. 18, 20, 23, 101, 105–106, 108
 St John, M. J. 14, 114
 Suchostawska, L. 91
 Suler, J. 21
 Svavarsdóttir, Á. 81, 95
 Szczęsna, E. 23
 Szentgyörgyi, S. 69
 Szybowska, A. 23–24
 Szymański, L. 23, 101
 Świątek, J. 78, 83, 90
 Świdzińska, A. 83
 Świdziński, M. 103
 Tadmor, U. 30, 43
 Tambor, J. 83, 94, 112
 Taras, B. 19, 27, 112
 Taylor, M. 100
 Termińska, K. 23, 24
 Tomczak, A. 83, 112–113
 Tono, Y. 110
 Traugott E. C. 37–38, 40, 73, 75–76
 Trysińska, M. 84
 T'sou, B. K. 43
 Tworek, A. 79
 Tyszką, S. 80
 Ullmann, S. 37–38, 44, 55, 72, 75–77, 82, 93
 Upton, T. A. 14–16, 106
 Urniaż, A. 83
 van der Sijs, N. 70
 Viereck, K. 57, 68
 Viereck, W. 31, 60
 Wach, S. 23, 35, 54, 57, 62, 83, 92–95, 113, 269
 Walczak, B. 23, 32, 36, 45–47, 57, 66–67, 69, 81, 83
 Warchala, J. 21–23, 100–101
 Warchał, K. 92
 Wardhaugh, R. 15–16
 Waszakowa, K. 30–31, 33, 36, 45, 49, 52, 58, 61–62, 71, 77, 79, 81, 83–84, 100, 112–113
 Waśkowski, K. 56
 Weber, M. 83, 112–113
 Weiner, E. 33
 Weinreich, U. 40–41, 44, 49, 56, 59, 63, 66, 69–70, 73
 Weinsberg, A. 32, 35, 45, 71–72
 Wesołowska, D. 33–34, 37, 49–51, 56, 61–62, 71, 81–82, 89, 98, 113
 Wieluniecka, A. 36, 46, 68, 81, 84
 Wiertelwski, S. 62, 68, 84, 113

- Wierzbicka, Agnieszka 88
Wierzbicka, Anna 76
Williamson, T. 75
Winter-Froemel, E. 45, 63, 66–67, 70, 72, 74, 77–80
Wiśniewska-Białas, H. 10, 32, 50, 83–84, 86–88, 142, 146, 178, 185, 198, 238, 243
Witalisz, A. 10, 34, 37, 49, 51–52, 54–57, 59–62, 64–65, 67–70, 72, 74, 77, 80–85, 88, 91, 98, 116, 129, 137, 139, 142–143, 151, 166, 171, 173, 175, 177, 182, 185, 212–213, 217, 221–222, 225, 236, 239, 254–255, 281, 284–285
Witaszek-Samborska, M. 32, 35–38, 53, 56, 80–83
Witosz, B. 21, 23
Wojtaszek, A. 73
Wojan, K. 34
Wróblewski, J. 78
Wyrwas, K. 18–19, 21, 23, 25–26, 84
Xiao, R. 110
Yelenevskaya, M. 31
Yun, G. W. 25
Yus, F. 18, 20–23, 27
Zabawa, M. 10, 23–24, 31–32, 37, 40, 51–53, 55–63, 65, 71–72, 74, 78–79, 81, 83–85, 87, 92, 94, 100, 112, 120, 137–138, 143, 149, 153, 159, 161, 163, 165, 169–170, 182, 186, 191, 193, 199–201, 207, 209, 215, 217, 219, 221, 223, 225, 227, 236, 239–240, 242, 246, 251, 255–256, 262, 267–269
Zalewska-Greloch, E. 23–24
Zanchetta, E. 102, 104, 108, 123
Zarębski, R. 33
Zawisławska, M. 90
Zdunkiewicz-Jedynak, D. 23, 53, 81
Zgółkowa, H. 83
Zięba, A. 54
Żmigrodzki, P. 84, 115
Żukowska, D. 23
Żydek-Bednarczuk, U. 19–21, 23, 27, 112

SUBJECT INDEX

- adaptation *see* assimilation
analogy 53, 57–58, 68, 72, 89, 93, 120
analogical innovation 70
(corpus) annotation 103–105, 108
anthropomorphization *see* personification
assimilation 24, 31, 35, 41, 63, 67, 69–70,
72, 81, 125, 127
- bilingualism 70, 78, 92
blog 18, 57, 84, 86
- calque (definition) 42–45
 grammatical calque 45–48
 lexical calque 36, 45–49, 81
 morphological calque 48
 multimorphemic calque 60, 69
 multiple-word calque 48
 phrasal calque 45–49
 prepositional calque 49, 87, 281
 semantic calque 35–36, 46–49, 51, 94
 semi-calque 21, 57, 67–70, 127
 single-word calque 48, 82, 85, 129–
 130
 structural calque 46, 60, 62, 65
 syntactic calque 46, 48, 79
- code-switching 24, 109, 125
collocation 34, 39, 47–48, 52, 60–62, 77,
79, 104, 113, 119, 121
comprehensibility 77, 79, 286
cognitive metaphor theory 91
- corpus (definition) 103–104
 diachronic corpus 108
 do-it-yourself corpus 108
 general corpus 42, 104–107, 110, 120
 linguistic corpus 103–105
 mega-corpus 105
 non-specialized corpus *see* general
 corpus
 project-related corpus 105–106
 specialized corpus 105–106, 108, 110
 static corpus 108
 synchronic corpus 108
 text corpus 104
- derivation 35, 52, 54, 56–57, 67, 69, 86,
127
- deviation:
 formal deviation 23, 47, 64
 lexical deviation 47, 64–65, 122, 282–
 284
 structural deviation *see* formal
 deviation
- dialect 15
donor language *see* source language
- electronic language *see* Internet language
electronic media 21, 89–99
ellipsis 23, 61, 158, 172, 203, 285
equivalence:
 formal equivalence 31, 57, 64–66

- lexical equivalence 64, 71
- structural equivalence *see* formal equivalence
- expanded borrowing *see* hybrid
- expressive function 39, 74
- formal language 14, 16, 19, 115
- fuzziness of meaning 75
- generalization 31–32, 37–39, 80
- genre 15–16, 21, 105–106, 108, 110
- homonymy 34, 55, 125–127, 214–215
- hybrid 24, 57, 67–69, 127
- importation 32, 35, 59–60, 68
- informal language 10, 14, 19, 22, 24, 26, 87, 102, 104, 107–108
- innovation:
 - phrasal innovation 24, 56, 58, 67
 - semantic innovation 24, 33–35, 39–41, 49, 51–56, 60–62, 66–67, 82, 93–94, 120
- interference 69
- internationalisation 22, 24, 83
- Internet:
 - Internet communication 13, 18–19, 21–23, 101
 - Internet forum 18–19, 22–23, 25–28, 102, 106–115
 - Internet language 20
 - Internet message board *see* Internet forum
- language contact 29, 31, 48, 65, 67, 76
- lexical borrowing 24, 31–33, 35, 47, 57–59, 66–70, 73–75, 77–80
 - lexical re-borrowing 54–56
- lexical gap 74, 76
- lexicography 52–53, 58, 120
- literal translation 43, 45, 65, 72, 74, 78, 92–93, 284
- loanblend 67–69, 85
 - compound blend 69
 - derivational blend 69
- loan creation 63–64, 66–67, 85, 126, 261
- loan rendition 21, 24, 35, 47, 51, 59, 61, 63–66, 68, 82, 85, 120, 122
 - semi-rendition 68, 127
- loanshift 60, 71
- loan translation *see* calque
- loanword *see* lexical borrowing
- LSP (Language for Specific Purposes) 14, 114
- message board *see* Internet forum
- metaphor 37–39, 46, 58, 72, 88–91, 93, 113
 - master metaphor 89
- metonymy 37–38, 56, 126
- monosemy 40, 76
- necessary borrowings 79–80
- neologism:
 - lexical neologism 24, 33, 35, 52, 54, 75, 77, 86, 94, 98–99, 106, 113, 126
 - semantic neologism *see* innovation
- noise 123
- nominative function 74, 91–93
- normative assessment 75, 77–79, 285
- partial borrowing *see* semi-calque
- personification 90, 126
- polysemy 31, 40, 47, 55, 70, 76, 126
- prestige (of English) 74
- primary counterpart 71, 93
- primary meaning 40–42
- primary sense *see* primary meaning (linguistic)
- purism 66, 77, 79
- recipient language *see* target language
- register 14–17, 105
- referential function *see* nominative function
- sample (in corpus linguistics) 17, 106, 108–109, 111
- semantic borrowing *see* semantic loan
- semantic change 32–34, 37–39, 45, 50–51, 54, 73, 89
- semantic extension *see* generalization

- semantic field 9–10, 32, 52, 62, 83, 85–88, 91, 93, 106–108, 124
- semantic loan (definition) 30–33
 - bound semantic loan 49
- semantic narrowing *see* specialization
- semantic novelty *see* semantic neologism
- semantic restriction *see* specialization
- semantic widening *see* generalization
- simplification 71
- (linguistic) snobbery 74
- sociolect 13, 15, 24, 83, 102, 112–114
- sociolinguistics 23, 75–76, 105
- (corpus) software 104, 109
- source domain 91
- source language 43
- specialization 37–38, 276
- spoken language 14, 20–21, 26, 85, 87, 98, 268
- style 15–16, 20
- subject field *see* semantic field
- substitution 32, 47, 57, 59–60, 68
- sub-technical vocabulary *see* semi-technical vocabulary
- target domain 91
- target language 31–32, 46–47, 60, 63–67, 69–72, 74, 76
- technical vocabulary 78, 113–114
 - semi-technical vocabulary 114
- transfer of meaning 30, 35, 37–38, 59, 69, 78, 269
- transparency 76, 80, 114, 286
- unnecessary borrowings 79–80
- vagueness 75
- variant forms 92, 123
- (language) variety 14–16
 - specialized variety 41, 87, 112, 114
- Web as Corpus 102, 104, 107, 120
- Web for Corpus 104, 107

Marcin Zabawa

ANGIELSKIE ZAPOŻYCZENIA SEMANTYCZNE,
KALKI JĘZYKOWE DOKŁADNE ORAZ KALKI NIEDOKŁADNE
W POTOCZNEJ POLSZCZYŹNIE UŻYTKOWNIKÓW KOMPUTERÓW

Streszczenie

Głównym celem niniejszej monografii jest całościowe opisanie zapożyczeń semantycznych oraz kalk leksykalnych i frazeologicznych (dokładnych i niedokładnych) w polskim języku informatyki (w jego odmianie potocznej). Celem dodatkowym jest obszernie omówienie teoretyczne problematyki zapożyczeń semantycznych i kalk, a w szczególności wskazanie rozbieżności oraz różnego rodzaju luk w stanowiskach badaczy zajmujących się ww. typami zapożyczeń, a także podkreślenie trudności metodologicznych, przed jakimi staje językoznawca je badający. Wspomniane trudności dotyczą przede wszystkim niejasnych kryteriów wyodrębniania zapożyczeń semantycznych i kalk od jednostek nimi niebędących: opisano zatem szczegółowo proces różnicowania pomiędzy zapożyczeniami semantycznymi a rodzimymi neosemantyzmami, zapożyczeniami semantycznymi a (ponownymi) zapożyczeniami leksykalnymi, kalkami frazeologicznymi a rodzimymi neofrazeologizmami, kalkami a zapożyczeniami leksykalnymi, zapożyczeniami semantycznymi a kalkami frazeologicznymi, kalkami frazeologicznymi dokładnymi a niedokładnymi oraz półkalkami a hybrydami. Autor zaproponował tutaj własne kryteria pomocne w odróżnianiu ww. zjawisk językowych.

Podstawą badań jest samodzielnie zebrany przez autora monografii korpus polszczyzny specjalistycznej. W jego skład wchodzi krótkie notki (wpisy, posty) pochodzące z wybranych 32 forów internetowych o tematyce komputerowo-internetowej. Z każdego z 32 forów zebrano próbki wypowiedzi użytkowników (każda próbka liczy między 20.000 a 60.000 słów; w większości przypadków ich wielkość waha się pomiędzy 45.000 a 55.000 słów). Łączna wielkość korpusu to ponad półtora miliona słów (1.541.449) rozumianych ortograficznie, tj. jako szereg liter oddzielonych spacją. Korpus jest zatem stosunkowo duży i może być uznany za w pełni reprezentatywny dla nieformalnej polszczyzny informatycznej. Jest on bardzo zróżnicowany tematycznie, zawiera bowiem wpisy dotyczące zarówno sprzętu komputerowego (jednostki centralne, procesory, twarde dyski, wentylatory chłodzące, obudowy, drukarki, pamięci, myszy, klawiatury, słuchawki, skanery itd.), jak i oprogramowania (systemy operacyjne, edytory tekstu, arkusze kalkulacyjne, gry komputerowe, programowanie itd.) oraz Internetu (przeglądarki internetowe, komuni-

katory, programy antywirusowe, wirusy itd.). Autor stoi na stanowisku, że własnoręcznie zebrany korpus jest znacznie cenniejszym narzędziem badawczym niż gotowe korpusy dostępne w Internecie (takie jak *Narodowy Korpus Języka Polskiego*), które nie są najwłaściwszym wyborem dla celów badań nad językiem specjalistycznym. Korpus taki jest również lepszą podstawą badań niż artykuły prasowe zamieszczone w prasie komputerowej, które często są adaptacjami tekstów, które powstały wcześniej w języku angielskim.

Praca zawiera także omówienie języka Internetu, ze szczególnym uwzględnieniem forów internetowych. Bardzo dokładnie opisano również proces tworzenia własnego korpusu językowego, zarówno od strony technicznej, jak i metodologiczno-materiałowej.

W pracy zebrano i dokładnie opisano 204 typy angielskich zapożyczeń semantycznych (derywaty nie są traktowane jako odrębne typy, zatem np. formy *akcelerator* i *akceleracja* są traktowane jako ten sam typ), które wystąpiły łącznie 42.638 razy w korpusie oraz 529 typów angielskich kalk (16 leksykalnych i 513 frazeologicznych; 440 kalk dokładnych oraz 89 niedokładnych), które wystąpiły łącznie 8.228 razy. Tym samym niniejsza monografia jest – wedle najlepszej wiedzy autora – najobszerniejszym omówieniem ww. typów zapożyczeń w potocznym języku informatyki. Co istotne, większość omówionych kalk i zapożyczeń semantycznych nie została do tej pory odnotowana w literaturze przedmiotu ani w słownikach języka polskiego (*Uniwersalnym słowniku języka polskiego* pod red. S. Dubisza oraz *Słowniku języka polskiego PWN* pod red. L. Drabik i E. Sobol).

Niniejsza monografia jest ilustracją tezy, że we współczesnej polszczyźnie stale wzrasta liczba angielskich zapożyczeń semantycznych oraz kalk frazeologicznych (kalki leksykalne są stosunkowo nieliczne). Są one wzajemnie od siebie zależne, tzn. – jak pokazała niniejsza analiza – powstawanie zapożyczeń semantycznych sprzyja powstawaniu kalk, a powstawanie kalk sprzyja powstawaniu zapożyczeń semantycznych. Kalki, które nie zawierają wyrazu użytego w nowym znaczeniu pod wpływem obcym (a zatem zapożyczenia semantycznego) są bowiem stosunkowo nieliczne. I odwrotnie – większość zapożyczeń semantycznych pojawia się razem z kalkami je zawierającymi.

Jak wskazuje niniejsza praca, angielskie zapożyczenia semantyczne i kalki frazeologiczne nie są nieznaczną i niewielką grupą w porównaniu do anglicyzmów leksykalnych; nie tylko ich liczba, ale także rola w języku polskim stale się powiększa. Są one szczególnie widoczne w języku specjalistycznym, takim jak język informatyki; język taki, co istotne, podlega nieustannym zmianom, co jest odbiciem stałego rozwoju technologicznego. Badania nad zapożyczeniami semantycznymi i kalkami, zwłaszcza – choć nie wyłącznie – w szybko zmieniającym się języku specjalistycznym, są zatem koniecznością. Autor ma nadzieję, że niniejsza praca będzie postrzegana jako odpowiedź na taką konieczność.

Marcin Zabawa

ENGLISCHE SEMANTISCHE ENTLEHNUNGEN, GENAUE
UND UNGENAUE LEHNÜBERSETZUNGEN
IN POLNISCHER UMGANGSSPRACHE DER COMPUTERBENUTZER

Zusammenfassung

Der Hauptzweck der vorliegenden Monografie ist es, semantische Entlehnungen und lexikalische und phraseologische (genaue und ungenaue) Lehnübersetzungen in polnischer Umgangssprache der Informatik ganzheitlich zu schildern. Der Nebenzweck dagegen ist es, theoretische Grundlagen der semantischen Entlehnungen und Lehnübersetzungen ausführlich zu beschreiben und insbesondere auf Diskrepanzen und allerlei Lücken in den von verschiedenen Forschern genommenen Stellungen hinzuweisen, als auch die von den Sprachwissenschaftlern erfahrenen methodologischen Schwierigkeiten hervorzuheben. Die genannten Schwierigkeiten betreffen vor allem unklare Kriterien, nach denen semantische Entlehnungen und Lehnübersetzungen von anderen sprachlichen Einheiten unterschieden werden: beschrieben wird also detailliert der Differenzierungsprozess zwischen semantischen Entlehnungen und muttersprachlichen semantischen Neologismen, zwischen semantischen und (wiederholten) lexikalischen Entlehnungen, zwischen phraseologischen Lehnübersetzungen und muttersprachlichen Neuphraseologismen, zwischen Lehnübersetzungen und lexikalischen Entlehnungen, zwischen semantischen Entlehnungen und phraseologischen Lehnübersetzungen, zwischen genauen und ungenauen phraseologischen Lehnübersetzungen als auch zwischen Halblehnübersetzungen und Hybriden. Der Verfasser wendet dabei eigene Kriterien zur Unterscheidung der genannten Sprachphänomene an.

Die Grundlage der Forschungen war der von dem Verfasser gesammelte Textkorpus der polnischen Fachsprache. Den Textkorpus bilden kurze Notizen (Einträge, Posten), die aus 32 ausgewählten, die Computer-Internet-Thematik behandelten Internetforen stammen. Jedem Forum wurden Aussageproben dessen Benutzer entnommen (jede Probe zählt zwischen 20 000 und 60 000 Wörter; es sind jedoch meistens 45–50 000 Wörter). Der Textkorpus besteht insgesamt aus über anderthalb Millionen (1 541 449) der orthografisch betrachteten Wörter, d.h. als eine Buchstabenreihe mit Spatien. Der Textkorpus ist also ziemlich groß und kann als vollauf repräsentativ für informelles informatisches Polnisch angesehen werden. Er ist thematisch sehr differenziert, weil er sowohl die die Computerausrüstung (Zentraleinheiten, Prozessoren, Festplatten, Ventilatoren, Gehäuse,

Drucker, Speicher, Mäuse, Tastaturen, Hörer, Scanners usw.), als auch die die Software (Betriebssysteme, Texteditors, Kalkulationsbogen, Computerspiele, Programmierung usw.) und den Internet (Internetbrowser, Kommunikationsprogramme, Antivirenprogramme, Viren usw.) betreffenden Einträge beinhaltet. Der Verfasser vertritt den Standpunkt, dass der eigenhändig gesammelte Textkorpus ein viel wertvolleres Forschungswerkzeug ist als die im Internet vorhandenen Korpusse (wie z.B.: *Narodowy Korpus Języka Polskiego* /dt.: *Nationaler Textkorpus des Polnischen*); diese sind seiner Meinung nach nicht gut genug für Erforschung der polnischen Fachsprache. Der eigenhändig gesammelte Textkorpus stellt überdies eine bessere Forschungsgrundlage dar, als die in Computerzeitingen veröffentlichten Artikel, die häufig Adaptionen der früheren englischen Texte sind.

In der Monografie wird auch die Internetsprache unter besonderer Berücksichtigung der Internetforen geschildert. Sehr genau beschreibt der Verfasser, auf welche Art und Weise sein Textkorpus technisch und methodologisch entstand.

In vorliegender Arbeit wurden zusammengetragen und beschrieben: 204 Typen der englischen semantischen Entlehnungen (die Derivate galten nicht als separate Typen, so dass z.B. solche Formen, wie: *Akzelerator* und *Akzeleration* als derselbe Typ betrachtet wurden), die insgesamt 42 638 Male im Textkorpus auftraten und 529 Typen der englischen Lehnübersetzungen (16 lexikalische und 513 phraseologische; 440 genaue und 89 ungenaue Lehnübersetzungen), die insgesamt 8 228 Male auftraten. So ist die vorliegende Monografie – so der Verfasser – die umfangreichste Darstellung der oben genannten Entlehnungen in polnischer Umgangssprache der Informatik. Es ist wichtig, dass die meisten hier beschriebenen semantischen Entlehnungen bisher weder in der Fachliteratur noch in den Wörterbüchern der polnischen Sprache (*Uniwersalny słownik języka polskiego*, unter der Redaktion von S. Dubisz und *Słownik języka polskiego PWN* unter der Redaktion von L. Drabik u. E. Sobol) berücksichtigt worden sind.

Die vorliegende Monografie veranschaulicht die These, dass es im heutigen Polnischen immer mehr englische semantische Entlehnungen und phraseologische Lehnübersetzungen (lexikalische Lehnübersetzungen sind verhältnismäßig selten) gibt. Die sind voneinander abhängig, d.h. – was diese Analyse aufgezeigt hat – die Entstehung von semantischen Entlehnungen begünstigt die Entstehung von Lehnübersetzungen, und die letztgenannte begünstigt dann die Entstehung von semantischen Entlehnungen. Die Lehnübersetzungen, die ein unter dem fremden Einfluss (semantisches Lehnwort) im neuen Sinne gebrauchtes Wort nicht enthalten, sind zwar relativ selten. Und umgekehrt: die meisten semantischen Lehnwörter erscheinen samt den sie enthaltenden Lehnübersetzungen.

Die vorliegende Monografie hat aufgezeigt, dass englische semantische Entlehnungen und phraseologische Lehnübersetzungen im Vergleich zu lexikalischen Anglizismen keine unbedeutende und kleine Gruppe bilden; die sind in der polnischen Sprache immer zahlreicher und gewinnen immer mehr an Bedeutung. Sie werden besonders in der Fachsprache, wie z. B.: Informatiksprache, zu erkennen. Solche Sprache unterliegt zwar andauernden Veränderungen, welche die unmittelbare Folge der ständigen technologischen Entwicklung sind. Die Forschungen über semantische Entlehnungen und Lehnübersetzungen müssen also unbedingt vor allem – obwohl nicht nur – im Bereich der sich schnell verändernden Fachsprache durchgeführt werden. Der Verfasser hofft, dass seine Arbeit den Bedarf daran decken wird.

Copy editor Krystian Wojcieszuk
Technical editing Barbara Arenhövel
Cover design Paulina Dubiel
Proofreading Monika Kowalczyk-Piaseczna
Typesetting Edward Wilk

Copyright © 2017 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
All rights reserved

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-3072-3
(print edition)
ISSN 978-83-226-3073-0
(electronic edition)

Published by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

First impression. Printed sheets: 23.25. Publishing sheets: 28.0.
Offset paper grade, 90 g. Price 38 zł (+ VAT)

Printing and binding
„TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław